

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 193/2021-35

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ondrejom Bartošovičom, advokátom, P. Pázmaňa 2020/30, Šaľa, proti postupu Okresného súdu Galanta v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 144/2020 a jeho uzneseniu z 3. februára 2021 a postupu Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 10/2021 a jeho uzneseniu z 11. februára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 12. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy, základných práv podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 listiny, práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práv podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4 a čl. 14 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a d) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) uznesením Okresného súdu Galanta (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 T 144/2020 z 3. februára 2021 a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Tos 10/2021-697 z 11. februára 2021 a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal. Sťažovateľ navrhol napadnuté uznesenia konajúcich súdov zrušiť a zakázať im pokračovať v porušovaní základných práv alebo slobôd sťažovateľa. Zároveň požadoval prikázať obom súdom zaplatiť mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 1 T 144/2020 väzobne trestne stíhaný pre podozrenie zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c). Trestného zákona spáchaného závažnejším spôsobom konania s poukazom na § 138 písm. b) a j) Trestného zákona. Sťažovateľ sa vo väzbe sa nachádza od 16. júna 2020 z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku.

3. Sťažovateľ prostredníctvom obhajcu podal 28. januára 2021 žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, ktorú okresný súd uznesením č. k. 1 T 144/2020 z 3. februára 2021 zamietol a zároveň väzbu sťažovateľa nenahradil dohľadom probačného a mediačného úradníka a neprijal ani peňažnú záruku matky sťažovateľa ako náhradu za jeho väzbu.

4. Sťažnosť sťažovateľa proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu krajský súd uznesením č. k. 5 Tos 10/2021 z 11. februára 2021 zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutým uzneseniam okresného súdu a krajského súdu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej tvrdí, že celé trestné konanie je vedené protiústavne a nezákonne, opakovane v ňom dochádza k porušeniu jeho procesných práv. Od začiatku trestného stíhania dochádza podľa sťažovateľa k zásadnému porušovaniu zákonných a ústavných požiadaviek trestného konania, pritom najzávažnejším je opakované porušovanie práva na obhajobu, ako aj to, že rozhodovanie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, a svojvôľa krajského súdu.

6. Sťažovateľ nezákonnosť a neústavnosť trestného stíhania a tým aj jeho väzby vidí vo viacerých skutočnostiach. V prvom rade orgánom činným v trestnom konaní vytýka, že trestné stíhanie bolo 13. a 18. mája 2020 začaté vo veci (bez vnesenia obvinenia konkrétnej osobe) napriek tomu, že páchatel bol známy.

7. Za procesný nedostatok, v dôsledku ktorého malo dôjsť k oslabeniu dôvodov väzby, konkrétne samotnej dôvodnosti obvinenia a pravdepodobnosti, že bol spáchaný trestný čin, pre ktorý je trestne stíhaný, sťažovateľ považoval skutočnosť, že orgány činné v trestnom konaní po jeho zadržaní ako podozrivého 16. júna 2020 a vznesení mu obvinenia 17. júna 2020 mu nedoručili uznesenie o pribratí súdneho znalca zo 16. júna 2020, čím nebolo sťažovateľovi neumožnené uplatniť reálne ústavné právo na obhajobu. Podľa jeho názoru mu nebude možné „*pripočítať na vrub... žiadne nelegálne látky, resp. ich držbu*“, pretože tieto boli vymedzené a analyzované len v znaleckom posudku vyhotovenom na základe uznesenia, ktorým bolo porušené právo na obhajobu.

8. Sťažovateľ, opierajúc sa o rozhodnutia všeobecných súdov, tvrdí, že nedoručenie uznesenia o pribratí znalca obhajcovi a obvinenému sú jednoznačným porušením práva na obhajobu, a to aj v prípade, keď uznesenie o pribratí znalca časovo predchádzalo vzneseniu obvinenia.

9. Za nedostatočný sťažovateľ považoval záver všeobecných súdov, pokiaľ išlo o existenciu dôvodov jeho väzby. Podľa neho nemožno tzv. útekovú väzbu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku odôvodniť úradným záznamom, z ktorého vyplýva, že po výzve policajtov sa mal

rozbehnúť po schodoch vo vchode smerom hore a mal klásť aktívny odpor. Rovnako túto väzbu nemôže odôvodňovať hrozba vysokého trestu, pretože sťažovateľ je presvedčený, že „*prinajhoršom*“ bude môcť byť odsúdený za trestný čin uvedený v § 171 alebo 172 ods. 1 Trestného zákona. Sťažovateľ doplnil, že aktuálna dôkazná situácia spochybňuje dôvodnosť jeho trestného stíhania, ako aj hrozby vysokého trestu, pretože už došlo k zmene právnej kvalifikácie, keď bolo „*vypustené*“ páchanie trestnej činnosti „*po dlhší čas*“, a taktiež „*vo vzťahu k páchaniu činnosti na viacerých osobách je spochybnená dôveryhodnosť svedkov a použiteľnosť ich výpovedí*“. Sťažovateľ je presvedčený, že v jeho veci nevyhnutne dôjde k prekvalifikovaniu stíhaného skutku z obzvlášť závažného zločinu na prečin, prípadne na zločin.

10. Podľa sťažovateľa väčšina zákonných, ale aj ústavou predpokladaných požiadaviek rozhodovania o väzbe v napadnutom uznesení okresného súdu absentuje, pretože napriek značnému rozsahu je obsahovo nedostatočné a nepreskúmateľné, v dôsledku čoho je arbitrárne. Súd pri rozhodovaní o súdnej väzbe absolútne neskúmal prípadné oslabenie dôvodnosti obvinenia ani jeho prípadný pravdepodobný zánik, a len arbitrárne si osvojil závery prokuratúry.

11. K existencii dôvodu tzv. preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľ poukázal na okolnosť, že pri domovej prehliadke sa nenašla žiadna „výbava“ obchodníka s drogami, žiadne drogy ani žiadna finančná hotovosť, a teda nebol vyprodukovaný žiadny dôkaz, že by mal drogovú činnosť ako prostriedok obživy. Dovtedy vykonaným dokazovaním nebolo podľa sťažovateľa preukázané, že by disponoval finančnými výnosmi z trestnej činnosti. Záver o tom, že jedným z dôvodov na obavu, že sťažovateľ bude pokračovať v trestnej činnosti, je potenciálny ekonomický prínos z distribúcie, teda nebol na mieste a nekorešponduje so zisteným stavom, keďže nebolo preukázané, že by si jeho distribúciou sťažovateľ zabezpečil akékoľvek väčšie výnosy. Práve naopak, zo zabezpečených dôkazov malo byť zrejmé, že nebol odkázaný na zárobok z predaja drog, preto argumentácia súdu o obave z prepustenia z väzby z dôvodu zarábania si predajom drog bola v rozpore so skutočným stavom, a teda nedôvodná.

12. Sťažovateľ je presvedčený, že okresný súd sa opakovane nedostatočne vysporiadal s prezentovanými mimoriadnymi okolnosťami odôvodňujúcimi nahradenie väzby probačným a mediačným úradníkom, keď k tomu predložil relevantnú zdravotnú dokumentáciu, z ktorej vyplýva, že jeho matka nemá nikoho iného a je odkázaná pri základných životných činnostiach na pomoc druhej osoby. Súd si v tejto záležitosti osvojil len konštatovanie príslušnej prokuratúry, že zlý zdravotný stav 71-ročnej ženy je prirodzený a nemožno ho pokladať za výnimočnú okolnosť, a to napriek tomu, že potrebu skúmania tejto okolnosti konštatoval krajský súd ako sťažnostný súd už aj pri predošlom rozhodovaní o väzbe.

13. Napokon, sťažovateľ je toho názoru, že okresný súd nezákonne postupoval aj pri rozhodovaní o nahradení väzby peňažnou zárukou. Podľa jeho názoru suma 25 000 eur sa javí ako dostačujúca a súd mal rozhodovať so zreteľom na majetkové pomery sťažovateľa alebo osoby ponúkajúcej záruku. Pri skúmaní pomerov by zistil, že matka sťažovateľa bola ochotná predať byt, v ktorom žije, „obetovať“ strechu nad hlavou, a strata peňažnej záruky by bola nepochybne mimoriadne citel'nou ujmom.

14. Za nezákonné považoval sťažovateľ konštatovanie okresného súdu, že vzhľadom na štádium konania sa prijatie peňažnej záruky bez ohľadu na jej výšku javilo byť nedostatočné, čím v podstate poprel zmysel inštitútu peňažnej záruky. Tvrdí, že okresný súd neuviedol žiadny iný dôvod,

pre ktorý neprichádzala do úvahy peňažná záruka. Zároveň je toho názoru, že v zmysle § 81 Trestného poriadku mal okresný súd pred rozhodovaním o peňažnej záruke vypočuť osobu, ktorá ju ponúkla, čo je ďalším procesným nedostatkom samotného rozhodovania.

15. Sťažovateľ v ďalšom namietal porušenie jeho práva na obhajobu aj tým, že už v prípravnom konaní žiadal kópiu celého spisu, avšak v tomto smere mu nebolo vyhovené. Rovnako napriek jeho žiadosti, keď pred rozhodovaním o väzbe žiadal o nazretie do spisu a o uplatnenie svojho práva podľa § 69 Trestného poriadku, ani toto mu však nebolo okresným súdom ani krajským súdom umožnené, čo je podľa sťažovateľa potrebné v súlade s ustálenou praxou ústavného súdu považovať za zásadné porušenie práva na obhajobu.

16. Za porušenie § 39 ods. 2 Trestného poriadku považuje sťažovateľ tú skutočnosť, že 30. novembra 2020 bola jeho obhajcovi písomne vypovedaná plná moc pôvodne udelená družkou sťažovateľa a následne bola táto plná moc telefonicky vypovedaná aj samotným sťažovateľom. Napriek tomu vyšetrovateľ Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Nitre vykonal preštudovanie vyšetrovacieho spisu 30. novembra 2020 bez toho, že by sťažovateľovi „ustanovil obhajcu“ alebo umožnil jeho zvolenie podľa § 39 ods. 2 Trestného poriadku. Úkon preštudovania vyšetrovacieho spisu bol teda podľa sťažovateľa zrealizovaný bez toho, že by napriek povinnej obhajobe mal obhajcu, a napriek tomu, že výslovne požiadal o ustanovenie obhajcu.

17. Uvedené je podľa sťažovateľa zásadným a ďalším porušením práva na obhajobu v predmetnom trestnom konaní a robí celé rozhodovanie okresného súdu z 3. februára 2021 a krajského súdu z 11. februára 2021 nezákonným a protiústavným a predstavuje aj porušenie práva na slobodnú voľbu obhajcu a povinnú obhajobu.

18. Sťažovateľ zhrnul, že postupom a rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní a konajúcich súdov mu bolo upreté právo na obhajobu počas celého trestného konania. Týmto spôsobom porušili konajúce orgány verejnej moci svojím postupom a rozhodnutiami jeho právo na obhajobu, predovšetkým mu odňali možnosť na obhajobu v súvislosti s uznesením o pribratí znalca, so záverečným preštudovaním spisu, s možnosťou nazerat' do spisu či v súvislosti s voľbou, resp. ustanovením obhajcu. Tým odňali možnosť obhajovať sa či už osobne, alebo prostredníctvom obhajcu.

19. Za dôležité považoval sťažovateľ poukázať aj na nezákonnosť a neústavnosť ďalších úkonov v danom trestnom konaní, keď bol podľa jeho presvedčenia nezákonne sledovaný po dlhšiu dobu bez príkazu vyžadovaného Trestným poriadkom. Takisto za nezákonné považuje svoje zadržanie a vykonanie domovej prehliadky. Za „vadné“ a nezákonné hodnotil tak uznesenie o vznesení obvinenia, ako aj obžalobu, ktoré nekorešponujú zistenému skutkovému stavu vo viacerých fragmentoch. Uviedol niekoľko skutkových okolností prípadu, ktoré podľa neho spochybňujú dôveryhodnosť niektorých svedkov, právnu kvalifikáciu stíhaného skutku, ale aj samotné spáchanie trestnej činnosti sťažovateľom, z ktorej je obvinený. Za nezákonný považoval aj postup v súvislosti s ďalším znaleckým dokazovaním, nesúhlasil so závermi znaleckého posudku z odboru psychiatrie a súdneho znalca označil za zaujatého, ktorý mal byť zo znaleckého dokazovania v trestnom konaní vylúčený. Príslušnej prokuratúre sťažovateľ vytkol, že v tomto smere nezjedнала nápravu a súdneho znalca akceptovala ako nezaujatého. Procesným pochybením bola podľa sťažovateľa aj skutočnosť, že príslušný prokurátor podal obžalobu napriek tomu, že v čase jej podania nebolo právoplatne rozhodnuté o námietke zaujatosti sťažovateľa proti vyšetrovateľovi, keďže do skončenia

vyšetrovania a podania obžaloby nebolo doručené rozhodnutie nadriadeného policajta o sťažnosti sťažovateľa proti konajúcemu vyšetrovateľovi.

20. Vo vzťahu ku krajskému súdu sťažovateľ namieta, že tento sa so žiadnym zo závažných pochybení okresného súdu nevysporiadal a ani sa nimi nezaoberal, iba konštatoval, že prvostupňový súd postupoval v súlade so zákonom a správne, a opiera sa o domnelý splnený materiálny predpoklad, ktorý by mal byť splnený existenciou dôvodného podozrenia z drogovej trestnej činnosti.

21. Sťažnostný súd sa podľa slov sťažovateľa absolútne nezoberal výnimočnými okolnosťami prípadu, dôvodmi, prečo sa sťažovateľ neuspokojil s odôvodnením zamietnutia peňažnej záruky a ani okrajovo nespomenul porušenie práva na obhajobu, či už vo vzťahu k § 69 alebo ku § 142 Trestného poriadku, či § 171 Trestného poriadku. Uznesenie krajského súdu je preto podľa sťažovateľa jednoznačne svojvoľné, arbitrárne a nepreskúmateľné.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

22. Podstatou ústavnej sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy, základných práv podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 listiny v spojení s čl. 2 ods. 2 a 3 listiny, práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c), ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. b) a c) dohovoru a práv podľa čl. 9 ods. 1, 3 a 4 a čl. 14 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a d) paktu postupom okresného súdu a jeho uznesením č. k. 1 T 144/2020 z 3. februára 2021, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, ako aj postupom krajského súdu a jeho uznesením č. k. 5 Tos 10/2021-697 z 11. februára 2021, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti rozhodnutiu prvostupňového súdu, ku ktorému malo dôjsť tým, že konajúce súdy ponechali sťažovateľa vo väzbe napriek nedostatku jej materiálnych podmienok, a to jednak v dôsledku procesných pochybení orgánov činných v trestnom konaní v etape prípravného konania, ako aj z dôvodu nedostatku konkrétnych skutočností odôvodňujúcich väzbu.

III.1. K namietanému porušeniu označených práv postupom a rozhodnutím okresného súdu

23. V súvislosti s namietaným postupom a rozhodnutím okresného súdu ústavný súd uvádza, že systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (II. ÚS 13/01). Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa označeného postupu a uznesenia

okresného súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, ktorou je nedostatok právomoci ústavného súdu. Trestný poriadok zakotvujúci inštitút sťažnosti (ako riadneho opravného prostriedku) poskytuje priestor aj na uplatnenie námietok týkajúcich sa pochybení konajúceho prvostupňového súdu potenciálne predstavujúcich zásahy do základných práv a slobôd. Rozhodovanie o tomto opravnom prostriedku patrí vždy druhostupňovému súdu. Sťažovateľ disponoval možnosťou uplatniť svoje námietky o prípadnom pochybení prvostupňového súdu prostredníctvom sťažnosti, ktorú aj využil. Ochranu jeho základným právam zaručeným ústavou a listinou a právam zaručeným dohovorom a paktom bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť krajský súd. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať námietky sťažovateľa uplatnené proti postupu a rozhodnutiu okresného súdu o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu.

24. Preto, vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti (proti postupu a uzneseniu okresného súdu) už pri jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu označených základných práv zaručených ústavou a listinou a práv zaručených dohovorom a paktom postupom a rozhodnutím krajského súdu

25. Ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou predovšetkým pripomína, že v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (porov. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

26. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a je v ňom obsiahnuté aj právo obvineného na urýchlenu súdnu kontrolu zákonnosti jeho väzby s čím je spojená povinnosť nariadenia prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom určených prípadoch podmieniť zárukou.

Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (obdobne napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, III. ÚS 581/2015, III. ÚS 183/2018). Súdne preskúmanie zákonnosti pozbavenia osobnej slobody kladie nároky (okrem iného) na kvalitu preskúmania. Väzobné konanie týkajúce sa rozhodovania o osobnej slobode obvinenej osoby musí spĺňať niektoré fundamentálne požiadavky spravodlivého konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré sú prenesené do špeciálnych ustanovení čl. 17 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 5 dohovoru aplikovateľných na konania týkajúce sa väzby. Jednou z nich je aj právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia. Jeho obsahom je právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti („*fairness*“) pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (pozri napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 581/2015, II. ÚS 113/2020). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi (stranami) konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 115/03, II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

27. Pri posúdení väzobnej trestnej veci sťažovateľa sa tak ústavný súd zameril na posúdenie otázky, či sa krajský súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (ktorú sťažovateľ predostrel aj v ústavnej sťažnosti) vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné a či ním zvolená a prezentovaná interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej zneniu, účelu a zmyslu. Inými slovami, či je väzba v prípade sťažovateľa zdôvodnená ústavne udržateľným spôsobom.

28. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia v prvom rade pripomenul, že o väzbe sťažovateľa už súdy rozhodovali viackrát, ostatnýkrát okresný súd uznesením zo 16. decembra 2020 v spojení s uznesením krajského súdu z 29. decembra 2020 (sp. zn. 5 Tos 113/2020). Dôvody väzby, tak ako boli ustálené v predchádzajúcich konaniach, krajský súd považoval u sťažovateľa za naďalej pretrvávajúce v nezmenenej podobe. Na ponechanie sťažovateľa vo väzbe podľa krajského súdu postačovali skutočnosti, ktoré boli zistené pri predchádzajúcich rozhodnutiach o jeho väzbe.

29. Krajský súd v aktuálnom konaní konštatoval, že okresný súd správne a vyčerpávajúco uviedol dôvody, pre ktoré existuje dôvodné podozrenie, že došlo k spáchaniu skutku, pre ktorý je vedené trestné stíhanie, že tento skutok má všetky zákonné znaky obzvlášť závažného zločinu a zároveň existuje podozrenie, že tento skutok spáchal sťažovateľ. Dovtedy vykonané dokazovanie, resp. zistené skutočnosti podľa názoru krajského súdu okresný súd vyhodnotil logicky a správne a zabezpečené dôkazy odôvodňujú podozrenie zo spáchania trestnej činnosti v tej miere, ktorá je potrebná na rozhodnutie o väzbe v danom štádiu trestného stíhania. A pretože existencia materiálnych podmienok väzby sťažovateľa bola opakovane konštatovaná v prechádzajúcich rozhodnutiach o jeho väzbe a v prvostupňovom uznesení boli uvedené vyčerpávajúcim spôsobom, sťažnostný súd bez potreby ich opakovania na ne v plnom rozsahu odkázal.

30. K samotným dôvodom tzv. útekovvej a preventívnej väzby, pre ktoré sa v nej sťažovateľ nachádzal, krajský súd v krátkosti zopakoval, že pokus sťažovateľa utiecť pri jeho zadržaní, v kombinácii s hrozbou uloženia vysokého trestu, predstavujú konkrétne skutočnosti na jeho ponechanie vo väzbe z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. K dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) sťažnostný súd zdôraznil, že sťažovateľ je špeciálny recidivista vo vzťahu k drogovej a majetkovej trestnej činnosti, 17-krát súdne trestaný. Spoločne so zistenou drogovou závislosťou v konečnom štádiu s depriváciou osobnosti ide o kombináciu, ktorá vyvoláva vysokú obavu z pokračovania v páchaní trestnej činnosti v prípade jeho prepustenia na slobodu.

31. K námietkam sťažovateľa, ktoré zopakoval aj v ústavnej sťažnosti, krajský súd poznamenal, že rozhodovanie o väzbe nie je totožné s rozhodovaním o vine. V rámci rozhodovania o väzbe súd skúma iba dôvodnosť trestného stíhania, teda či existuje dôvodné podozrenie, že obžalovaný (sťažovateľ) sa dopustil spáchania skutku, ktorý sa mu kladie za vinu, a či tento skutok má zákonné znaky konkrétneho trestného činu. Pri rozhodovaní o väzbe neprináleží súdu posudzovať jednotlivé dôkazy a vyhodnocovať ich spôsobom, ktorý je vyhradený výlučne súdu rozhodujúcemu o obžalobe, teda súdu rozhodujúcemu v merite veci. Na pozitívne rozhodnutie o väzbe postačuje existencia podozrenia, ktorá v tomto prípade preukázaná bola.

32. Námietky uvádzané v sťažnosti sťažovateľa (a jeho obhajcu) týkajúce sa právnej kvalifikácie skutku, dôkazov a ich zákonnosti podľa názoru krajského súdu presahovali rámec rozhodovania o väzbe. Pripomenul, že úlohou súdu pri rozhodovaní o väzbe nie je vyhodnotiť dôkaznú situáciu ani vyrovnáť sa s obhajobou obžalovaného – sťažovateľa. Podľa krajského súdu tieto sťažnostné námietky na rozhodovanie o väzbe sťažovateľa nemali vplyv.

33. Krajský súd vyhodnotil, že od ostatného rozhodovania o väzbe sťažovateľa sa na dôkaznej situácii nič nezmenilo. Za tento krátky čas nedošlo v trestnom konaní k žiadnej zmene podstatných skutočností, ktoré by sa viazali jednak k osobe sťažovateľa alebo k prejednávánemu prípadu, ktoré by mali za následok oslabenie alebo pominutie dôvodov jeho väzby a ktoré by ovplyvnili ďalšie rozhodnutie súdu o trvaní väzby sťažovateľa.

34. Krajský súd zároveň konštatoval, že sťažnostné dôvody proti uzneseniu okresného súdu boli takmer totožné s jeho predchádzajúcou argumentáciou, ktorú už uplatnil pri rozhodovaní o väzbe a s ktorou sa súdy opakovane vysporiadali už v predchádzajúcich rozhodnutiach o väzbe, preto ich nepovažoval za potrebné opakovať.

35. Podľa názoru krajského súdu sa okresný súd správne vysporiadal aj s možnosťou nahradenia väzby sťažovateľa menej invazívnymi prostriedkami trestného práva. Stotožnil sa so záverom, že väzbu nebolo možné nahradiť ani dohľadom probačného a mediačného úradníka ani prijatím peňažnej záruky, a zopakoval, že pri právnej kvalifikácii skutku, pre ktorý je sťažovateľ stíhaný (obzvlášť závažný zločin), nie je možné jeho prepustenie na slobodu bez existencie výnimočných okolností prípadu v súlade s § 80 ods. 2 Trestného poriadku, ktoré zistené neboli.

36. Pretože krajský súd v odôvodnení svojho uznesenia odkázal na rozhodnutie súdu prvého stupňa, ústavný súd – pridržiavajúc sa svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého rozhodnutie prvostupňového súdu a súdu druhého stupňa nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože prvostupňové a v tomto prípade sťažnostné konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok [tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj

druhostupňového), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09)] – sa oboznámil aj s odôvodnením uznesenia okresného súdu č. k. 1 T 144/2020 z 3. februára 2021, v ktorom prvostupňový súd uviedol, že skutkový stav bol ustálený výpoveďami konkrétne uvedených svedkov, ktorých dôveryhodnosť dovtedy relevantne spochybnená nebola. Poukázal na zadovážené listinné dôkazy, na zápisnicu o vykonaní domovej prehliadky a zápisnicu o vydaní veci, na znalecký posudok vypracovaný Kriminelistickým expertíznym ústavom Policajného zboru (ďalej len „KEÚ“) z 11. septembra 2020, z ktorého okrem iného vyplývalo, že u sťažovateľa bol zaistený heroín zodpovedajúci minimálne 19 obvykle jednorazovým dávkam drogy.

37. K námietke sťažovateľa spočívajúcej v tvrdení, že zaistený heroín ako kľúčový dôkaz je nulitný, a nebude môcť byť proti nemu použitý s tým, že heroín, resp. jeho držba je v obžalobe pripisovaná na vrub sťažovateľovi nezákonne a súd na hlavnom pojednávaní nebude môcť na tento dôkaz prihliadať, keďže vyšetrovateľ nedoručil ani sťažovateľovi, ani obhajcovi uznesenie o pribratí znalca (KEÚ), čo je zásadným porušením práva na obhajobu, okresný súd uviedol, že k vydaniu tohto uznesenia došlo ešte pred vznesením obvinenia sťažovateľovi, ktorý v takom prípade nemá právo na spätné doručenie takéhoto rozhodnutia. Okresný súd však dodal, že sťažovateľ má zachované právo vyjadriť sa k vypracovanému znaleckému posudku, spochybňovať ho, ako aj jeho spracovateľa, prípadne žiadať vypočutie znalca.

38. K sťažovateľom spochybňovanej vierohodnosti výpovedí svedkov okresný súd uviedol, že v prípade nastolenia potreby budú v rámci kontradiktórneho konania navrhovaní svedkovia k veci vypočutí, a súd ich výpovede aj náležite a zákonným spôsobom pri vyhlasovaní rozsudku vyhodnotí. Okresný súd k hodnoteniu jednotlivých dôkazov sťažovateľom pripomenul, že v rámci rozhodovania o väzbe sa nerozhoduje o otázke viny a trestu a ani sa nehodnotia dôkazy s konečnou platnosťou. Posudzuje sa len to, či v danom štádiu trestného konania zistené skutočnosti dostatočne odôvodňujú podozrenie, že konkrétna osoba je páchatelom skutku, ktorý je trestným činom.

39. Okresný súd skonštatoval, že u sťažovateľa naďalej existovali konkrétne skutočnosti odôvodňujúce jeho väzbu podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku. Tzv. útekovú väzbu okresný súd odôvodnil tým, že sťažovateľ sa snažil polícií utiecť pred jeho zadržaním a z dôvodu jeho aktívneho odporu museli byť proti nemu použité donucovacie prostriedky. Uvedené vyplývalo zo zadokumentovaného listinného materiálu, ktorého pravdivosť dovtedy nebola relevantne spochybnená ani vyvrátená. Zároveň okresný súd poukázal na to, že pri aktuálnej právnej kvalifikácii trestného činu hrozí sťažovateľovi uloženie vysokého trestu odňatia slobody. Obhajoba v tomto smere podľa okresného súdu nepriniesla žiadne relevantné argumenty a dôkazy preukazujúce, že tento dôvod väzby zoslabol alebo odpadol.

40. Obavu z pokračovania trestnej činnosti sťažovateľa (dôvod tzv. preventívnej väzby) okresný súd vyvodil z množstva zaistených drogových látok a najmä s prihliadnutím na osobu sťažovateľa, v prípade ktorého ide o špeciálneho recidivistu vo vzťahu k drogovej a majetkovej trestnej činnosti (17 záznamov v odpise registra trestov). Z dovtedy vykonaného dokazovania považoval okresný súd za preukázané, že sťažovateľ je drogový závislý (závislosť v konečnom štádiu s depriváciou osobnosti), pritom bol poberateľom sociálnych dávok a bez stabilného zamestnania. S poukazom na charakter a okolnosti trestnej činnosti, ako aj samotnej osoby sťažovateľa naďalej hrozilo to, že sťažovateľ si po prepustení na slobodu bude zaobstarávať drogové látky a tieto prechovávať

na účel ich následnej distribúcie a takýmto spôsobom si bude popri prípade zabezpečovať finančné prostriedky na živobytie.

41. Podľa okresného súdu rozsah a charakter trestnej činnosti, ktorá mala byť sťažovateľom páchaná, nedovoľovala urobiť záver, že by dohľad probačného a mediačného úradníka, ako aj peňažná záruka mohli nahradiť vedenie trestného stíhania sťažovateľa spojené s obmedzením jeho osobnej slobody. Uvedené inštitúty náhrady väzby neboli podľa okresného súdu dostatočné na to, aby plnili rovnaký účel ako väzba, a to aj vzhľadom na vtedajšie štádium trestného konania. Podľa okresného súdu so zreteľom na § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku dohľad mediačného a probačného úradníka nebolo možné uložiť s poukazom na trestnoprávnu minulosť sťažovateľa a povahu prejednávaneho prípadu. Okresný súd zároveň dodal, že mimoriadnou okolnosťou z podstaty veci nemôže byť ani zdravotný stav matky sťažovateľa, keď osoby vo vyššom veku môžu mať nepriaznivý zdravotný stav práve v súvislosti s vekom, a teda nejde o žiadnu výnimočnú okolnosť, ktorá by sa u iných ľudí bežne nevyskytovala. Okresný súd k tomu tiež uviedol, že potrebnú starostlivosť si mohla matka sťažovateľa zabezpečiť prostredníctvom inštitúcií poskytujúcich sociálne služby. Ani pretrvávajúci stav pandémie COVID-19 a núdzový stav, v dôsledku ktorého malo byť ohrozené zdravie matky sťažovateľa, neodôvodňovalo podľa okresného súdu zákonný dôvod na jeho prepustenie z väzby, prípadne jej nahradenie alternatívnym inštitútom.

42. Po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s rozhodnutím okresného súdu vyplýva, že konajúce súdy sa všetkými pre rozhodnutie o osobnej slobode sťažovateľa relevantnými, tak skutkovými, ako aj právnymi otázkami zaoberali.

43. Skutočnosti, v ktorých konajúce súdy vzhľadli dôvody preventívnej väzby [§ 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku], ktorá bola u sťažovateľa ustálená, ktoré zároveň podľa okresného súdu a krajského súdu vylučovali možnosť náhrady väzby sťažovateľa miernejším opatrením (keď v prípade obzvlášť závažnej trestnej činnosti, pre ktorú je sťažovateľ stíhaný, výnimočné okolnosti požadované v takomto prípade Trestným poriadkom konajúcimi súdmi neboli zistené), sa nejavia ústavnému súdu ako neutržateľné. Krajským (a rovnako okresným) súdom prezentovaná extrémne bohatá kriminálna minulosť sťažovateľa spojená práve aj s drogovou trestnou činnosťou a intenzívne a dlhodobé užívanie zakázaných látok samotným sťažovateľom sú pre vyslovenie dôvodnej obavy z pokračovania v danej trestnej činnosti podľa názoru ústavného súdu dostatočne konkrétne a zároveň výpovedné.

44. K otázke zdôvodnenia útekovvej väzby sťažovateľa obidvoma súdmi má ústavný súd vo vzťahu k odôvodneniu napadnutých rozhodnutí určitú výhradu, keď vo všeobecnosti vysoký trest, ktorý sťažovateľovi ako obvinenému hrozí, je síce relevantným aspektom pri hodnotení rizika, že ujde, avšak táto okolnosť sama osebe nemôže slúžiť ako ospravedlnenie dlhotrvajúcej väzby, a je tak nevyhnutné, aby potreba ponechania obvineného vo väzbe bola podporená aj ďalšími okolnosťami [pozri rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) vo veciach Ilijkov proti Bulharsku z 26. 7. 2001, č. 33977/96 a Kondratyev proti Rusku z 9. 4. 2009, č. 2450/04]. Pritom ďalšia okolnosť, ktorú súdy oboch stupňov v napadnutých rozhodnutiach uvádzajú, a to pokus sťažovateľa o útek pri samotnom zadržaní, by sa podľa názoru ústavného súdu (pridržajúc sa zásady maximálnej zdržanlivosti hodnotenia skutkových okolností prípadu), mohla skôr javiť aj ako momentálne „skratové“ konanie sťažovateľa než jeho vážne mienený úmysel vyhnúť sa trestnému stíhaniu. Z tohto dôvodu ústavný súd opäť upozorňuje (urobil tak už v uznesení č. k.

II. ÚS 173/2021 z 31. marca 2021 o predošlej ústavnej sťažnosti sťažovateľa, ktorému však napadnuté uznesenie krajského súdu z 11. februára 2021 časovo predchádzalo), že v ďalšom štádiu vedeného trestného stíhania už nebudú argumenty, ktoré sú v odôvodnení druhostupňového uznesenia krajského súdu aktuálne prezentované, pre udržateľnosť útekovvej väzby sťažovateľa zrejme postačujúce. V danej chvíli sa však ústavný súd priklonil k názoru, že takéto odôvodnenie je síce hraničné, ale ešte stále ústavne akceptovateľné.

45. Navyše, ústavný súd uvádza, že s prihliadnutím na konkrétne okolnosti danej veci nebolo nevyhnutným detailnejšie sa venovať skúmaniu, resp. zisťovaniu momentu, od ktorého by bolo potrebné považovať väzbu sťažovateľa za už dlhotrvajúcu (ktorú nemožno ospravedlniť iba hrozbou vysokého trestu), a to s vzhľadom na stabilnú judikatúru ústavného súdu, z ktorej vyplýva (pozri IV. ÚS 383/04), že ak existuje čo i len jeden zákonný dôvod väzby, väzba je zákonná a ústavná, ak takýto dôvod všeobecný súd aplikoval. Podobne sa ústavný súd vyjadril aj v ďalších svojich rozhodnutiach napr. III. ÚS 843/2016, III. ÚS 892/2016, I. ÚS 126/2020, IV. ÚS 434/2020. Z uvedeného vyplýva, že aj v situácii prípadného neakceptovania odôvodnenia tzv. útekovvej väzby by bola väzba sťažovateľa považovaná za zákonnú a ústavnú, pretože vo vzťahu k odôvodneniu konajúcimi všeobecnými súdmi uplatnenej aj tzv. preventívnej väzby sťažovateľa [dôvod podľa § 71 ods. 1 psím. c) Trestného poriadku] neboli zistené žiadne nedostatky ani výhrady, pokiaľ išlo o jeho ústavnú konformitu.

46. S poukazom na bod 43 odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia (v spojení s rozhodnutím okresného súdu) náležite vysporiadal aj s možnosťou prípadnej náhrady väzby sťažovateľa miernejším prostriedkom, a to peňažnou zárukou ponúknutou matkou sťažovateľa. Z obsahu odôvodnení oboch uznesení je totiž zrejmé, že sa súdy preskúmaním možnosti prijatia alternatívneho opatrenia v podobe peňažnej záruky náležite zaoberali, keď špecifikovali a logicky posúdili individuálnu situáciu sťažovateľa, z ktorej vyvodili skutkový stav nepripúšťajúci možnosť substitúcie väzby sťažovateľa miernejším opatrením.

47. Pokiaľ ide o argumentáciu sťažovateľa smerujúcu k spochybneniu splnenia materiálnych podmienok väzby, ústavný súd sa už rovnakou argumentáciou sťažovateľa zaoberal v spomenutom konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 173/2021, ktorého závery uvedené v odôvodnení uznesenia z 31. marca 2021, sú primerane aplikovateľné aj na aktuálnu sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa.

48. Ústavný súd opakuje, že pokiaľ sa sťažovateľ pokúša vo svojom prípade vyvrátiť existenciu jedného zo základných materiálnych predpokladov väzby, teda dôvodnosť jemu vzneseného obvinenia ako *conditio sine qua non* pre jeho väzbu, potom je potrebné uviesť, že v tomto smere kritizuje kvalitu dôkaznej situácie, ako aj zákonnosť dôkazného procesu, prezentujúc svoje subjektívne výhrady k dôveryhodnosti svedeckých výpovedí, k zákonnosti vyhotovených znaleckých posudkov (expertíza zaistenej nedovolenej látky a posúdenie osobnosti sťažovateľa znalcom z odboru psychiatrie), k zákonnosti vykonanej domovej prehliadky, k zákonnosti zabezpečovania informácií sledovaním osoby, k úkonu zadržania a pod. Ústavný súd je toho názoru, že interpretácia relevantnej právnej úpravy, prostredníctvom ktorej krajský súd v spojení s rozhodnutím okresného súdu sťažovateľove námietky označeného charakteru kvalifikuje ako predčasné, presahujúce rámec súdneho prieskumu uplatňovaného pri väzobnom rozhodovaní, plne konvenuje stabilizovanej judikatúre ústavného súdu, podľa ktorej v danej fáze trestného konania, teda pri rozhodovaní o väzbe obvineného sa nerozhoduje o vine, resp. nevine obvineného, ale sa

posudzuje len to, či sú v danom štádiu trestného konania vo vzťahu k osobe obvineného zistené skutočnosti, dostatočne odôvodňujúce podozrenie zo spáchania skutkov vyšetovaných trestných činov. Vykonané dokazovanie má vždy podporiť príslušné štádium trestného konania, v danom prípade väzobné rozhodovanie, pre ktoré je relevantné ako jeden z materiálnych predpokladov väzby dôvodné podozrenie, nie istota zo spáchania skutkov obvineným (obžalovaným), ktorá je relevantným podkladom na odsúdenie (obdobne pozri rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Krejčíř proti Českej republike z 26. 3. 2009, č. 39298/04 a 8723/05). Preto je hĺbkové, konečné hodnotenie dôkazov a posúdenie zákonnosti dôkazného procesu vyhradené rozhodovaniu vo veci samej a nasleduje zásadne po ukončení dokazovania (obdobne pozri III. ÚS 569/2017, III. ÚS 183/2018, I. ÚS 221/2019). Ústavný súd tak zdôrazňuje, že všeobecnému súdu rozhodujúcemu o väzbe úloha celkového hodnotenia dôkazov a s tým súvisiaceho dôkazného procesu zásadne neprislúcha, len výnimočne by mohol na tomto základe konštatovať nesplnenie príslušnej materiálnej podmienky väzby, a to iba v prípade absolútneho nedostatku dôkazov proti väzobne stíhanému obvinenému (obžalovanému), čo nie je sťažovateľov prípad.

49. Závery predošlého rozhodnutia ústavného súdu platia aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 listiny, práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a 3 a čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a c) dohovoru a základných slobôd podľa čl. 14 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a d) paktu. Ústavný súd znovu pripomína, že podľa jeho konštantnej judikatúry právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy. Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08, II. ÚS 122/2019) a aj právam v zmysle čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a čl. 9 ods. 1, 3 a 4 paktu. Rozhodovacia činnosť EŠLP jednoznačne vymedzila záver, že záruky čl. 6 dohovoru sa v „trestných“ veciach týkajú len konaní, v ktorých sa rozhoduje o „oprávnenosti“ obvinenia („*bien-fondé*“) a nevzťahujú sa na mnohé konania súvisiace s trestným stíhaním, ktorých predmetom nie je rozhodovanie o oprávnenosti obvinenia, t. j. rozhodovanie o vine a treste. Vychádzajúc z uvedeného, režimu čl. 6 dohovoru spravidla nepodlieha (okrem iného) rozhodovanie o väzbe (Neumeister c. Rakúsko z 26. 6. 1968 a Matznetter c. Rakúsko z 10. 11. 1969). Procesné garancie pri súdnej kontrole väzby poskytuje čl. 5 ods. 3 a ods. 4 dohovoru. Obdobne na to poukazuje judikatúra ústavného súdu, podľa ktorej konania všeobecných súdov, ktorými sa rozhoduje o väzbe, nie sú konaniami o trestnom obvinení samotnom (konaniami vo veci samej týkajúcimi sa viny obvinenej osoby) a ani konaniami o právach alebo záväzkoch občianskoprávneho charakteru, na ktoré sa vzťahuje čl. 6 ods. 1 dohovoru. V rámci konania o väzbe preto nemôže dôjsť k porušeniu čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2, čl. 50 ods. 3 ústavy, čl. 36 ods. 1, čl. 37 ods. 3, čl. 38 ods. 2 a čl. 40 ods. 3 listiny, ani čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a c) dohovoru a ani čl. 14 ods. 1 a ods. 3 písm. b) a d) paktu, keďže túto oblasť ochrany práv upravujú vo svojich ustanoveniach čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, čl. 5 dohovoru, ako aj čl. 9 ods. 1, 3 a 4 paktu (obdobne pozri I. ÚS 200/06, III. ÚS 277/07). Pokiaľ ide o sťažovateľom formulovanú námietku porušenia čl. 5 ods. 1 písm. c) a 3 dohovoru, ústavný súd uvádza, že procesné garancie súdnej kontroly väzby v nasledujúcich štádiách väzobného rozhodovania (napr. preskúmanie žiadosti o prepustenie z väzby, rozhodovanie o predĺžení väzby a rozhodovanie o ponechaní sťažovateľa vo väzbe po podaní obžaloby) poskytuje čl. 5 ods. 4 dohovoru, nie čl. 5 ods. 1 písm. c) a 3 dohovoru, ktoré sú aplikovateľné v rámci primárneho rozhodovania o vzatí do väzby. Pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi druhostupňovým uznesením krajského súdu

vydaným v rámci väzobného konania (rozhodovanie o ponechaní sťažovateľa vo väzbe na základe žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu) a obsahom označených článkov boli sťažovateľom formulované námietky porušenia uvedených článkov ústavy, listiny, dohovoru a paktu druhostupňovým uznesením krajského súdu posúdené ako zjavne neopodstatnené.

50. Vychádzajúc zo všetkých uvedených čiastkových záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu č. k. 5 Tos 10/2021 z 11. februára 2021 a proti postupu jeho vydaniu predchádzajúcemu ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

51. Pokiaľ ide o otázku možnosti prístupu sťažovateľa k spisovému materiálu, keď sťažovateľ predostiera tvrdenie, že mu nebol spis napriek jeho žiadosti pred rozhodovaním o väzbe sprístupnený, ústavný súd poukazuje opäť, ako to už urobil vo svojom uznesení II. ÚS 173/2021 z 31. marca 2021, na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá zastáva štandardné stanovisko, že by v konaní o preskúmanie zákonnosti väzby mal byť obhajobe zaistený určitý stupeň prístupu k spisu, a to aspoň v takej miere, aby mal obvinený vytvorené reálne možnosti účinným spôsobom spochybníť dôkazy, o ktoré sa väzobné rozhodnutie opiera (pozri rozsudok ESĽP vo veci Mignon proti Poľsku z 25. 6. 2002, č. 24244/94). Zároveň však ústavný súd konštatuje, že z obsahu sťažnosti uplatnenej sťažovateľom proti prvostupňovému uzneseniu okresného súdu vyplýva, že v nej námietku nesprístupnenia spisového materiálu neuplatnil. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené zistenie poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy a v § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktorý limituje vzťah ústavného súdu ku všeobecným súdom a z ktorého okrem iného vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenou uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, avšak nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavná sťažnosť je neprípustná (m. m. III. ÚS 90/03, III. ÚS 250/06, IV. ÚS 266/08, II. ÚS 399/2014, II. ÚS 70/2017). Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ označenú argumentačnú námietku v rámci podaného opravného prostriedku (sťažnosti) neuplatnil, odmietol ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa (rovnako ako v predchádzajúcom uznesení II. ÚS 173/2021 z 31. marca 2021) v označenej časti námietky podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú bez toho, aby sa zaoberal jej opodstatnenosťou.

52. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 5. mája 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu